Christelijk College

De Populier

mavo, havo, atheneum & gymnasium

DYSLEXIEPROTOCOOL

Samen doen we het beter!

1. Inleiding
In dit document leest u alles over de werkwijze en het ondersteuningsaanbod van Christelijk College de Populier op het gebied van dyslexie.

2. Dyslexie in het voortgezet onderwijs
2.1 Wat is dyslexie?
Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en het accuraat en/of vlot toepassen van het lezen, schrijven en/of spellen op woordniveau. Dyslexie is een leerstoornis, wat betekent dat het probleem blijft bestaan. Er is sprake van didactische resistentie. Extra hulp en inspanning leiden niet of nauwelijks tot verbetering.

2.2 Ondersteuningsbehoeften van leerlingen met dyslexie
De ondersteuningsbehoefte van leerlingen met dyslexie kan betrekking hebben op zowel het moderne talenonderwijs, de zaakvakken als de exacte vakken (Krosse, de & Kleijnen, 2008).
Leerlingen met dyslexie in het voortgezet onderwijs hebben problemen met:

- lezen en/of spellen op woordniveau in het Nederlands en in de moderne vreemde talen
- het snel en accuraat lezen (decoderen) van teksten bij alle vakken
- het snel en accuraat spellen (coderen) bij functioneel schrijven bij alle vakken
- automatiseren en problemen bij het opslaan van geautomatiseerde informatie in en het oproepen van geautomatiseerde informatie uit het lange termijn geheugen
- Leerlingen me dyslexie kunnen door hun automatiseringsprobleem moeite hebben met het houden van overzicht op wat ze aan het doen zijn. Ten gevolge daarvan kunnen ze ongestructureerd gedrag en een inadequate werkhouding vertonen.
- Problemen met het gedurende korte tijd informatie opslaan en bewerken/verwerken in het korte termijngeheugen (werkgeheugen).
- Metacognitieve vaardigheden. Sommige leerlingen passen minder spontaan hun leerstrategieën aan. Ze maken onvoldoende transfer van nieuwe geleerde kennis en vaardigheden naar nieuwe leersituaties
- Het maken van aantekeningen. Ze schrijven niet snel genoeg, kunnen hun eigen aantekeningen niet lezen en/of kunnen hoofd- en bijzaken niet van elkaar scheiden. Niet omdat ze het intellectueel niet aankunnen, maar omdat ze moeite hebben met het ontsleutelen van woorden. Dit speelt ook bij schriftelijk werk, omdat een groot deel van de aandacht uitgaat naar het correct proberen te schrijven van woorden. Er gaat veel aandacht uit naar de technische aspecten van lezen en schrijven, waardoor er minder ruimte is voor betekenis, structuur en grammatica (www.stichtingdyslexienederland.nl)

Niet al deze problemen doen zich (in gelijke mate) bij een individuele leerling voor. De gevolgen van dyslexie verschillen per leerling. De mate waarin hij/zij last heeft van dyslexie verschilt per leerling en hangt af van de eisen die op een bepaald moment en in een bepaalde situatie gesteld worden.

3. Begeleiding aan leerlingen met dyslexie

3.1 Uitgangspunten

- Maximaal resultaat met minimale extra inspanning

De op De Populier geboden dyslexiebegeleiding is gericht op het behalen van een maximaal resultaat (voldoende schoolresultaten halen, zodat de leerling overgaat naar het volgende leerjaar/het examen behaalt) met een voor de leerling minimale extra inspanning in vergelijking tot medeleerlingen zonder dyslexie

- Dyslexieverklaring is een vereiste

Voor de aanvraag van faciliteiten/maatregelen moet de leerling over een geldige diagnose beschikken, afgegeven door een GZ-psycholoog/orthopedagoog. Als een leerling op de basisschool een erkende dyslexieverklaring heeft gekregen, neemt De Populier die verklaring over. Indien dyslexie wordt vastgesteld, terwijl de leerling al op De Populier zit, neemt de school de door een door een daartoe bevoegde psycholoog/orthopedagoog afgegeven verklaring over.
De dyslexieverklaring wordt digitaal opgeslagen in het schooladministratiesysteem Magister.

- Gerichte ondersteuning

Wat effectief is voor de ene leerling hoeft dat niet te zijn voor de andere leerling. Er bestaan geen pasklare faciliteiten en maatregelen die nuttig zijn voor alle leerlingen met dyslexie. Faciliteiten en maatregelen worden afgestemd op de specifieke behoeftes van leerlingen, en hangen af van de mate van dyslexie en de ernst van bijkomende problemen. De school wil gerichte ondersteuning bieden.

- Redelijkheid

Bij het zoeken naar verantwoorde en geschikte faciliteiten en maatregelen is het belangrijk dat het begrip ‘redelijkheid ’bewaakt wordt. De redelijkheid hangt doorgaans af van de mate van aanvaardbaarheid van de school, de haalbaarheid voor de leerling en de verdedigbaarheid ten aanzien van medeleerlingen. Redelijkheid hangt ook sterk af van de te verwerven eindcompetenties van een opleidingsonderdeel en de onderwijsomstandigheden.

4. Faciliteiten, maatregelen en grenzen aan ondersteuning

De voor een leerling geldende faciliteiten en maatregelen worden vermeld op een dyslexiekaart. Op deze dyslexiekaart staan de faciliteiten en de daaruit voortvloeiende rechten, (inspannings) plichten van zowel de leerling als de docenten (zie ook taalonderwijs.nl/dyslexie). Op deze manier wil De Populier de leerling en zijn/haar ouders bewust maken van de samenwerking tussen docent en leerling. De dyslexiekaart wordt, op basis van een dyslexieverklaring die is geschreven door iemand die daartoe bevoegd is, door de RT’er opgesteld in overleg met de teamleider.

Van welke compenserende faciliteiten, maatregelen en software een leerling gebruik mag maken wordt bepaald door de Coördinator Passend Onderwijs en de teamleider/afdelingsleider in overleg met de leerling en ouders.

Mogelijke compenserende faciliteiten en maatregelen:

1. Minimalisatie van overschrijftaken: kopieën mogen maken van aantekeningen van klasgenoten in plaats van zelf aantekeningen moeten maken.
2. Gebruik van hulpmiddelen, zoals een leesliniaal.
3. Tijdens toetsweken toetsen in een apart lokaal maken.
4. Aangepaste spellingsbeoordeling.
5. Toetstijdverlenging: tot 20% meer tijd bij toetsen. Leerlingen met een dyslexieverklaring hebben bij het centraal examen recht op een standaard tijdverlenging van 30 minuten. Dit betekent dat leerlingen bij toetsen van 45 minuten maximaal 10 minuten extra tijd krijgen en bij een SO maximaal 5 minuten.
6. Toetsen worden aangeleverd in lettertype 12 Arial, regelafstand 1,15, rustige bladspiegel

Grenzen aan de compenserende faciliteiten en maatregelen:

- De Populier biedt (in principe) geen schoolinterne RT aan leerlingen (met een dyslexieverklaring).
- De Populier biedt geen auditieve ondersteuning, in de vorm van mondelinge toetsing/overhoring/herkansing en/of mondelinge toelichting om onduidelijkheden bij schriftelijke toetsen en examens weg te werken.
- De Populier biedt niet de mogelijkheid dat leerlingen verbetersleutels/antwoordmodellen en/of het ontvangen van opdrachten/instructies op papier ontvangen van docenten.

Compenserende software:

Ter compensatie kan er ook gebruik worden gemaakt van de inzet van compenserende software of andere hulpmiddelen zoals een laptop met spelling- en grammaticacontrole of een laptop met tekst-naar-spraaksoftware. Voorwaarde is wel dat de leerling op een redelijk tempo kan typen.
De school is in het bezit van een Kurzweil-licentie.

Dispenserende faciliteiten en maatregelen:

- Ontheffing voor (onderdelen van) een taal op basis van de geldende wet- en regelgeving.

Dergelijke ontheffingen/vrijstelling worden slechts in uiterste gevallen verleend voor bepaalde vakken of onderdelen daarvan. Ontheffingen zijn, gezien het maatschappelijk belang van talen, niet gewenst en ook niet noodzakelijk, omdat er veel mogelijkheden zijn om met inachtneming van de eisen in het onderwijs en in de wijze van examinering rekening te houden met de mogelijkheden van de leerling met een beperking.